

ONTWIKKELINGSSCHALEN ONDERWIJSLEERPRAKTIJK

GEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS

1 Toelichting bij de ontwikkelingsschalen.....	3
2 De ontwikkelingsschalen.....	4
O1 – Afstemming op het gevalideerd doelenkader	4
O2 – Onderwijs en begeleiding op maat.....	4
O3 – Leef- en leerklimaat	5
O4 – Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie	5
O5 – Effectieve feedback	6
O6 – Materiële leef- en leeromgeving	6
O7 – Leerlingenevaluatie	7
O8 – Leereffecten.....	7
O9 – Duaal leren.....	8

De brede basiszorg betreft het stimuleren van de ontwikkeling van alle leerlingen. Dat uit zich in een krachtige leeromgeving en een systematische opvolging van de leerlingen. Een sterke brede basiszorg werkt preventief. In het toezichtskader van de onderwijsinspectie is de brede basiszorg geïntegreerd in de ontwikkelingsschalen O3 (Leef- en leerklimaat), O4 (Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie/aanpak), O5 (Effectieve feedback), O6 (Materiële leef- en leeromgeving) en O7 (Leerlingenevaluatie).

Een **leerling met specifieke onderwijsbehoeften** is een leerling voor wie redelijke aanpassingen (waaronder het inzetten van remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen naargelang de noden van de leerling) nodig zijn in de fase van verhoogde zorg of in het kader van een GC-verslag, OV4-verslag of een IAC-verslag.

Begeleidingsdoelen zijn alle cognitieve, metacognitieve, socio-emotionele en motorische doelen (bijkomende doelen, andere doelen, lesdoelen, operationele doelen, tussendoelen ...) die het mogelijk maken het individueel aangepast of gemeenschappelijk curriculum te realiseren.

23-08-23

De ontwikkelingsschaal O9 is van toepassing op duale trajecten met afstemming met de werkplek. Concreet betekent dat:

- Beroepsgerichte vorming duale trajecten
- Algemene vorming duale trajecten met afstemming met de werkplek

Waar de schalen 'opleidingsteam' vermelden, bedoelen we het schoolteam in samenwerking met de aanbieder van de werkplekcomponent.

23-08-23

1 Toelichting bij de ontwikkelingschalen

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteit binnen ontwikkelingschalen, die bestaan uit vier ontwikkelingsniveaus.

BENEDEN DE VERWACHTING

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

BENADERT DE VERWACHTING

Er zijn naast sterke punten ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

VOLGENS DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau 'volgens de verwachting' betekent dat de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK). Het is het streefdoel voor elke school. Bij het ontwikkelingsniveau 'overstijgt de verwachting' is er bovendien sprake van een voorbeeld van goede praktijk. Een voorbeeld van goede praktijk overstijgt het gangbare en heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de leerlingen. Een voorbeeld van goede praktijk is veelal sterk ingebed in de werking van de school of van een deelteam, is onderbouwd en kan andere scholen of deelteams inspireren.

23-08-23

2 De ontwikkelingschalen

O1 – Afstemming op het gevalideerd doelenkader

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De aangeboden doelen zijn onvoldoende afgestemd op het gevalideerd doelenkader.	De aangeboden doelen sporen gedeeltelijk met het gevalideerd doelenkader. De samenhang tussen de aangeboden doelen en de volledigheid en het evenwicht ervan zijn nog werkpunten.	De leraren bieden de doelen van het gevalideerd doelenkader evenwichtig en nagenoeg volledig aan om een brede en harmonische vorming te realiseren. Ze zorgen voor samenhang tussen de aangeboden doelen.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren bieden de doelen van het gevalideerd doelenkader evenwichtig en nagenoeg volledig aan om een brede en harmonische vorming te realiseren. Ze zorgen voor samenhang tussen de aangeboden doelen. De manier waarop de leraren de afstemming op het gevalideerd doelenkader bewaken, is een voorbeeld van goede praktijk.

O2 – Onderwijs en begeleiding op maat

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren hanteren geen of nauwelijks een cyclische aanpak als basis voor onderwijs en begeleiding op maat voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften. Ze vormen zich een zeer beperkt beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen onvoldoende gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerling en stemmen nauwelijks de doelen, het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie erop af. Ze volgen de effecten van het maatwerk onvoldoende op.	De leraren laten kansen liggen om voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen in beperkte mate gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerling. Ze laten kansen liggen om in overleg de doelen, het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie erop af te stemmen. De opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen een werkpunt.	Voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften hanteren de leraren een cyclische aanpak als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerling en stemmen in overleg de doelen, het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie erop af. De leraren volgen de effecten van het maatwerk op en sturen bij waar nodig.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften hanteren de leraren een cyclische aanpak als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerling en stemmen in overleg de doelen, het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie erop af. De leraren volgen de effecten van het maatwerk op en sturen bij waar nodig. De manier waarop de leraren het onderwijs en de begeleiding op maat vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

23-08-23

O3 – Leef- en leerklimaat

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren leveren onvoldoende inspanningen om een positief leef- en leerklimaat te creëren, waarin alle leerlingen zich goed voelen. Ze gaan zelden positief om met de diversiteit van de leerlingengroep.	De leraren leveren inspanningen om een positief leef- en leerklimaat te creëren, waarin alle leerlingen zich goed voelen. Ze laten kansen liggen om positief om te gaan met de diversiteit van de leerlingengroep.	De leraren creëren een positief en stimulerend leef- en leerklimaat waarin alle leerlingen zich goed voelen. Ze gaan positief om met de diversiteit van de leerlingengroep.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren creëren een positief en stimulerend leef- en leerklimaat waarin alle leerlingen zich goed voelen. Ze gaan positief om met de diversiteit van de leerlingengroep. De manier waarop de leraren het leef- en leerklimaat vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

O4 – Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren leveren onvoldoende inspanningen om het leren te ondersteunen. De instructie is onvoldoende geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkend. De leraren besteden nauwelijks aandacht aan metacognitieve vaardigheden. Ze benutten de tijd om te leren weinig efficiënt.	De leraren leveren inspanningen om het leren te ondersteunen. Ze laten echter nog kansen liggen om de instructie geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkend te maken. De aandacht voor metacognitieve vaardigheden is een werkpunt. De leraren benutten de tijd om te leren beperkt efficiënt.	De leraren ondersteunen het leren. De instructie is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkend. De leraren besteden aandacht aan metacognitieve vaardigheden. Ze maximaliseren de tijd om te leren.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren ondersteunen het leren. De instructie is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkend. De leraren besteden aandacht aan metacognitieve vaardigheden. Ze maximaliseren de tijd om te leren. De manier waarop de leraren de instructie vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

23-08-23

O5 – Effectieve feedback

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren geven zelden feedback die effectief, duidelijk, gedoseerd en motiverend is, die aansluit bij de leerervaringen van de leerlingen en die plaatsvindt in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.	De leraren geven voornamelijk productgerichte feedback, die gedeeltelijk duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om systematisch effectieve feedback te geven ingebed in het onderwijsleerproces.	De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces en de zelfregulatie gericht. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.	De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vanuit de doelen en de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is zowel op het product als op het proces en de zelfregulatie gericht. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De manier waarop de leraren de feedback vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

O6 – Materiële leef- en leeromgeving

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren beschikken over onvoldoende leermiddelen en infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn weinig actueel, onveilig en onvoldoende aangepast aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting weinig efficiënt in. Een gebrek aan fysiek comfort belemmert het leren en onderwijzen.	De leraren beschikken over beperkte leermiddelen en infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn veelal veilig en zijn beperkt aangepast aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De leraren laten kansen liggen om de beschikbare uitrusting efficiënt in te zetten. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen, maar is beperkt stimulerend.	De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.	De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen. De manier waarop de school de materiële leef- en leeromgeving vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.

23-08-23

O7 – Leerlingenevaluatie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De evaluatie spoort onvoldoende met het gevalideerd doelenkader. De evaluatie is nauwelijks geïntegreerd in het onderwijsleerproces en is onvoldoende transparant, betrouwbaar, fair en breed.	De evaluatie spoort beperkt met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De leraren laten nog kansen liggen om de evaluatie in te bedden in het onderwijsleerproces en om te komen tot een transparante, betrouwbare, faire en brede evaluatie.	De evaluatie spoort met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De evaluatie is geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, betrouwbaar, fair en breed. De leraren betrekken de leerlingen bij de evaluatie.	De evaluatie spoort met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De evaluatie is geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, betrouwbaar, fair en breed. De leraren betrekken de leerlingen bij de evaluatie. De manier waarop de leraren de leerlingen evalueren, is een voorbeeld van goede praktijk.

O8 – Leereffecten

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leerprestaties tonen niet aan dat de leerlingen de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.	De leerprestaties bieden gedeeltelijke garanties dat de leerlingen de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.	De leerprestaties tonen aan dat de leerlingen minstens de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken.	De leerprestaties tonen aan dat de leerlingen minstens de doelen van het gevalideerd doelenkader bereiken. De manier waarop de leraren de leereffecten bewaken, is een voorbeeld van goede praktijk.

O9 – Duaal leren

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
<p>Het opleidingsteam stemt het individueel opleidingsplan onvoldoende af op de beeldvorming, het intakegesprek, de context van de werkplek en de doelen van het gevalideerd doelenkader. Het plan is niet of nauwelijks samen met de leerling vormgegeven en is te beperkt richtinggevend voor het individuele leertraject van de leerling. Het opleidingsteam geeft aan de leerlingen geen of weinig informatie over hun traject en over het begeleidingsaanbod. Het bewaakt onvoldoende de samenhang tussen de school- en de werkplekcomponent. De school en de werkplek maken nauwelijks afspraken en stemmen onderling onvoldoende af.</p>	<p>Het opleidingsteam laat kansen liggen om op basis van de beeldvorming, het intakegesprek, de context van de werkplek en de doelen van het gevalideerd doelenkader samen met de leerling het individueel opleidingsplan van het duale traject vorm te geven. De leerlingen krijgen in beperkte mate informatie over hun traject en over het begeleidingsaanbod. Het opleidingsteam levert inspanningen om de samenhang tussen de school- en de werkplekcomponent te bewaken. Het laat echter kansen liggen om duidelijke afspraken te maken over het aanbod van de doelen, de trajectbegeleiding, de feedback, de leerlingenevaluatie en de informatie-uitwisseling. De school en de werkplek stemmen in beperkte mate af over de concretisering, de opvolging, de evaluatie en de eventuele bijsturing.</p>	<p>Op basis van de beeldvorming, het intakegesprek, de context van de werkplek en de doelen van het gevalideerd doelenkader geeft het opleidingsteam samen met de leerling het individueel opleidingsplan van het duale traject vorm. Het opleidingsteam geeft aan de leerlingen informatie over hun individueel leertraject en over het begeleidingsaanbod. Het opleidingsteam bewaakt de samenhang tussen de school- en de werkplekcomponent. Het maakt duidelijke afspraken over het aanbod van de doelen, de trajectbegeleiding, de feedback, de leerlingenevaluatie en de informatie-uitwisseling. De school en de werkplek stemmen af over de concretisering, de opvolging en de evaluatie en sturen waar nodig bij.</p>	<p>Op basis van de beeldvorming, het intakegesprek, de context van de werkplek en de doelen van het gevalideerd doelenkader geeft het opleidingsteam samen met de leerling het individueel opleidingsplan van het duale traject vorm. Het opleidingsteam geeft aan de leerlingen informatie over hun individueel leertraject en over het begeleidingsaanbod. Het opleidingsteam bewaakt de samenhang tussen de school- en de werkplekcomponent. Het maakt duidelijke afspraken over het aanbod van de doelen, de trajectbegeleiding, de feedback, de leerlingenevaluatie en de informatie-uitwisseling. De school en de werkplek stemmen af over de concretisering, de opvolging en de evaluatie en sturen waar nodig bij. De manier waarop het opleidingsteam het duale traject vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.</p>